

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšera a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **M. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem ve věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 16 Ad 14/2019,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Plzni JUDr. Alena Hocká **n e n í** vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 16 Ad 14/2019.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 30. 1. 2019 doručil žalobce Krajskému soudu v Plzni žalobu, ve které brojil proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky ze dne 25. 9. 2018, kterým nebyl žalobci přiznán příspěvek na živobytí, a proti sdělení žalovaného ze dne 12. 10. 2018.

[2] Podle obsahu spisu byla věc přidělena k rozhodnutí JUDr. Aleně Hocké (samosoudkyni), která usnesením ze dne 14. 2. 2019 vyzvala žalobce k upřesnění, resp. k doplnění žaloby.

[3] Dne 22. 2. 2019 doručil žalobce Krajskému soudu v Plzni podání, ve kterém vznesl námitku podjatosti vůči uvedené soudkyni, resp. Krajskému soudu v Plzni ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). V podání poukázal na to, že uvedená soudkyně a Krajský soud v Plzni (dále též „krajský soud“) činí v jeho věcech protizákonná rozhodnutí, nezahajují jednání, odkládají řízení, porušují jeho práva a rozhodují zaujatě.

[4] JUDr. Alena Hocká ve vyjádření k námitce podjatosti uvedla, že se necítí být podjatá; k věci ani k účastníkům řízení nemá žádný vztah. Žalobce nezná, nikdy jej neviděla, rozhodovala pouze v jediné jeho věci, a to ve věci sp. zn. 16 Ad 63/2018, která byla pravomocně skončena.

[5] Nejvyšší správní soud se předně zabýval otázkou, zda byla námitka podjatosti uplatněna včas. Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. lze námitku podjatosti vznést ve lhůtě jednoho týdne od dne, kdy se účastník řízení o podjatosti dozvěděl. Ze spisu vyplývá, že žalobce se o tom, kdo bude rozhodovat jeho věc, dozvěděl dne 20. 2. 2019, kdy mu bylo doručeno usnesení krajského soudu ze dne 14. 2. 2019. Z tohoto usnesení vyplývá, že v jeho věci bude rozhodovat JUDr. Alena Hocká. Ze spisu dále vyplývá, že dne 21. 2. 2019 odeslal soudu námitku podjatosti vůči uvedené soudkyni, která byla soudu doručena dne 22. 2. 2019. Jedná se tedy o námitku včasou.

[6] Nejvyšší správní soud se následně zabýval její důvodností.

[7] Garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, patří mezi integrální součásti práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojiňaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dívat výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04).

[8] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. platí, že: „*Soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“

[9] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

[10] Podle § 8 věta první s. ř. s. je důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci jednak skutečnost, že se podílel na jejím rozhodování již v předchozím správním či soudním řízení, a jednak takový vnitřní vztah soudce k věci samé, k účastníkům či k jejich zástupcům, že míra a povaha tohoto vztahu poskytuje důvod k pochybnostem o jeho nepodjatosti.

[11] Zákon však současně stanoví, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech (§ 8 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). Právě o takovou námitku podjatosti se však v nyní posuzované věci jedná. Žalobce v námitce poukazuje na nesprávný postup JUDr. Aleny Hocké ve věcech týkajících se jeho osoby. Citované ustanovení však jednoznačně uvádí, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci, resp. v jiných věcech. To potvrzuje i konstantní judikatura zdejšího soudu. Srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS., ze dne 18. 6. 2003, č. j. Nao 25/2003 - 47, ze dne 7. 10. 2004, č. j. Nao 24/2004 - 75, ze dne 28. 11. 2013, č. j. Nao 87/2013 - 78, ze dne 20. 3. 2014, č. j. Nao 112/2014 - 53, ze dne 19. 10. 2016, č. j. Nao 197/2016 - 74, ze dne 30. 11. 2016, č. j. Nao 282/2016 - 92, ze dne 30. 3. 2017, č. j. Nao 118/2017 - 145, ze dne 30. 3. 2017, č. j. Nao 119/2017 - 92.

pokračování

[12] Ani na základě dalších tvrzení uvedených v námitce podjatosti, resp. v jejím doplnění, nelze shledat důvod pro vyloučení JUDr. Aleny Hocké. Žádné z uplatněných tvrzení nelze podřadit pod důvody, pro které lze vyloučit soudce z projednávání jeho věci. Jak již bylo uvedeno, soudce lze vyloučit tehdy, pokud z důvodu jejich poměru k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům lze pochybovat o jejich nepodjatosti, popř. tehdy, pokud se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Z podání žalobce však žádný takový důvod nevyplýval. Žalobce podjatost dovozuje z postupu soudkyně v jeho věcech. V tomto však podjatost shledávat nelze (viz shora citovanou právní úpravu a judikaturu). Pokud pak žalobce v doplnění námítky podjatosti poukazoval na postup při vyřízení jeho stížnosti ve smyslu § 164 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o soudech a soudcích“), konstatuje soud, že mu v nyní projednávaném řízení nepřísluší posuzovat důvody, pro které nebyla shledána stížnost důvodnou. Zákon o soudech a soudcích obsahuje mechanismy přezkumu takové stížnosti. Stejně tak nelze v nyní projednávané věci posuzovat průtahy v daném řízení. V dané věci přísluší soudu posuzovat pouze to, zda byly či nebyly dány důvody podjatosti. Nejvyšší správní soud dodává, že podle § 102 s. ř. s. lze rozhodnutí krajského soudu ve věci napadnout kasační stížností, ve které lze poukazovat i na příp. procesní pochybení krajského soudu (samosoudce). V nyní posuzovaném řízení (řízení o námitce podjatosti) však Nejvyšší správní soud příp. procesní pochybení posuzovat nemůže.

[13] Nejvyšší správní soud dodává, že si není oprávněn aťhovat věci, jejichž rozhodování zákon svěřuje v prvním stupni krajským soudům, jak rovněž navrhol žalobce. Nejvyšší správní soud je vrcholný soudní orgán ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví a zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech směřujících proti rozhodnutím krajských (správních) soudů v případech stanovených zákonem (s. ř. s.). Konkrétně rozhoduje o kasačních stížnostech proti rozhodnutím krajských (správních) soudů o žalobách proti rozhodnutím vydaným správními orgány v oblasti veřejné správy [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Dále rozhoduje v dalších případech stanovených tímto nebo zvláštním zákonem (např. ve věcech kompetenčních sporů, ve věcech volebních a věcech politických stran apod.). Nejvyšší správní soud ve své činnosti musí vycházet ze zákonem dané pravomoci a působnosti, přičemž může státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon (čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).

[14] Ani žádné další tvrzení uvedené v námitce podjatosti (či v jejím doplnění) nebylo s to vyvolat vydání rozhodnutí o vyloučení soudkyně JUDr. Aleny Hocké z rozhodnutí a projednání dané věci.

[15] Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že soudkyně Krajského soudu v Plzni JUDr. Alena Hocká není vyloučena z projednání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 16 Ad 14/2019.

[16] Za situace, kdy nebyly shledány důvody k vyloučení soudkyně Krajského soudu v Plzni JUDr. Aleny Hocké, která má uvedenou věc podle rozvrhu práce rozhodovat, je nadbytečné zabývat se podjatostí dalších soudců krajského soudu, resp. celého soudu. Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, je-li již zřejmé, kterému soudci (soudcům) úseku správního soudnictví krajského soudu věc je či bude přidělena, je účelné zabývat se otázkou podjatosti jiných v úvahu připadajících soudců jen za předpokladu, že u soudců určených pro danou věc rozvrhem práce bude shledán důvod k jejich vyloučení. V případě, že tomu tak není, tedy že nic nebrání tomu, aby soudci, jimž věc byla přidělena, ji projednali a rozhodli, postrádá zkoumání možné podjatosti dalších soudců daného soudu (soudu) smysl, neboť není dán důvod ke změně okruhu soudců, kteří mají věc projednat (viz například usnesení zdejšího

soudu ze dne 14. 6. 2012, č. j. Nao 44/2012 - 19, ze dne 24. 7. 2015, č. j. Nao 212/2015 - 23 atp.).

[17] K požadavku žalobce, aby ve věci jeho žaloby rozhodoval jiný krajský soud, odkazuje soud na výše uvedené a dodává, že předpokladem vyhovění takovému návrhu je situace, kdy na krajském soudu není žádný soudce (senát), který by mohl ve věci rozhodovat (srov. § 9 odst. 1 s. ř. s. upravujícího tzv. delegaci nutnou, či k tomu se vztahující usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2014, č. j. Nao 21/2014 - 26, ze dne 25. 2. 2015, č. j. Nao 48/2015 - 33, ze dne ze dne 3. 3. 2016, č. j. Nao 36/2016 - 31 atp.). To však v daném případě splněno není (viz výše). Nejvyšší právní soud neshledal ani důvod pro postup dle § 9 odst. 2 s. ř. s., tj. pro tzv. delegaci vhodnou.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. dubna 2019

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu